

Ze tmy do svetla

PRACOVNÝ LIST Č.15

JEŽIŠ, U PRIATEĽOV A ŽIVOT/POMAZANIE V BETÁNII

PODNETY K PRÍPRAVE NA BIBLICKÚ SÚŤAŽ BIBLIA PRE VŠETKÝCH 2020

**BIBLIA PRE
VŠETKÝCH 2020**

**DIECÉZNY KATECHETICKÝ ÚRAD
BRATISLAVSKEJ ARCIDIECÉZY**

Jn 12, 1-11

Šesť dní pred Veľkou nocou prišiel Ježiš do Betánie, kde býval Lazár, ktorého vzkriesil z mŕtvych. Pripravili mu tam hostinu. Marta obsluhovala a Lazár bol jedným z tých, čo s ním stolovali. Mária vzala libru pravého vzácneho nardového oleja, pomazala ním Ježišove nohy a poutierala mu ich svojimi vlasmi; a dom sa naplnil vôňou oleja. Tu jeden z jeho učeníkov, Judáš Iškariotský, ktorý ho mal zradiť, povedal: „Prečo nepredali tento olej za tristo denárov a nerozdali ich chudobným?“ Lenže to nepovedal preto, že mu šlo o chudobných, ale že bol zlodej. Mal mešec a nosil to, čo doň vkladali. Ježiš povedal: „Nechaj ju, nech to zachová na deň môjho pohrebu! Veď chudobných máte vždy medzi sebou, ale mňa nemáte vždy.“ Veľké množstvo Židov sa dozvedelo, že je tam, a prišli nielen kvôli Ježišovi, ale aby videli aj Lazára, ktorého vzkriesil z mŕtvych. A veľkňazi sa rozhodli, že zabijú aj Lazára, lebo preň mnohí Židia odchádzali a uverili v Ježiša.

POROZUMENIE TEXTU

Pre Jána má zvláštny význam, že pomazanie bolo "šesť dní pred Veľkou nocou", akoby sa Ježiš u svojich blízkych priateľov pripravoval na svoju nastávajúcu Paschu. Vôňa šíriaca sa v dome sa často vykladá symbolicky. Pravdepodobne nejde o "pohrebné pomazanie", pretože Mária zvyšný olej uchovala k Ježišovmu pohrebu, ani "kráľovské pomazanie" (pomazané sú nohy, nie hlava), ale prostý čin priateľskej lásky.

SLOVNÍK

Betánia – dedina ležiaca asi 3 km od Jeruzalema, býval tam Lazár a jeho sestra Mária a Marta

Libra – hmotnostná jednotka, bolo to asi 327 gramov

Nardový olej – pochádza z Indie. Bol vzácny pre jeho zriedkavosť, bol súčasťou drahých, vzácných parfumov. Na prípravu veľmi drahej nardovej masti slúžil koreň kvitnúcej rastliny nardu.

Veľká noc – Pascha - Pánov prechod Bola to oslava vyslobodenia Izraelitov z Egypta, keď Pán prechádzal Egyptom a zahubil všetkých prvorodených, ale Izraelitom sa nič nestalo.

Denár – názov striebornej mince rímskej ríše. V texte bola masť ohodnotená na 300 denárov, čo bola cena ročnej práce.

Pohreb – telo mŕtveho sa balzamovalo vonnými masťami. Máriino pomazanie nardovým olejom bolo predobrazom Ježišovho pohrebu .

SÚVISLOSTI V PÍSME

k Jn 12,2-3: „Bola to tá Mária, čo pomazala Pána voňavým olejom a poutierala mu nohy svojimi vlasmi. Jej brat Lazár bol chorý“(Jn 11,2).

k Jn 12,6: „Judáš mal mešec, preto si niektorí mysleli, že mu Ježiš povedal: „Nakúp, čo budeme potrebovať na sviatky,“ alebo aby dal niečo chudobným“ (Jn 13,29).

k Jn 12,10-11: „Mnohí z tých Židov, čo prišli k Márii a videli, čo urobil, uverili v neho“ (Jn 11,45).

SÚVISLOSTI U OTCOV A V UČENÍ CIRKVI

Teofylakt Na desiaty deň v mesiaci Židia vyberajú baránka, ktorý sa má obetovať na veľkonočné sviatky, a odvtedy sa pripravujú na oslavy sviatku. Preto v deviaty deň mesiaca, ktorý je pred šiestym dňom pred Veľkou nocou, hojne hodujú a na tento deň stanovujú začiatok sviatku. Z tohto dôvodu Ježiš pri príchode do Betánie hodoval; preto nasleduje: 2 pripravili mu tam hostinu. Marta obsluhovala.

Ján Zlatoústý, Komentár k Jánovi Mária však neobsluhovala všetkých, ale preukázala česť iba Pánovi. A nepristúpila k nemu ako k človeku ale ako k Bohu; preto nasleduje: 3 Mária vzala libru pravého vzácného nardového oleja, pomazala ním Ježišove nohy a poutierala mu ich svojimi vlasmi.

Augustín, Zhoda medzi evanjeliami Ostatní hovoria, že nad vyliatím drahého oleja šomrali učenici, a Ján spomína Judáša. Podľa mňa označili slovom učenici Judáša, a použili tak miesto jednotného čísla množné. Dá sa to chápať i tak, že ostatní učenici si to mysleli alebo povedali alebo ich presvedčili Judášove slová: a Matúš a Marek vyjadrili slovami mienku všetkých. Judáš to povedal preto, lebo bol zlodej, a ostatní zo starosti o chudobných, pričom Ján to chcel spomenúť pri o tom, o kom bol presvedčený, že pri tejto príležitosti treba poukázať na jeho zlodejský zvyk; nasleduje totiž: 6 lenže to nepovedal preto, že mu šlo o chudobných, ale že bol zlodej. Mal mešec a nosil to, čo doň vkladali.

Augustín, Traktáty na Jánovo evanjelium Judáš nezahynul vtedy, keď prijal od Židov peniaze, aby zradil Pána. Už bol zlodejom a stratený nasledoval Pána nie srdcom ale telom. Pán nás tým chcel napomenúť, že máme znášať zlých, aby sme nerozdeľovali Kristovo telo. A kto niečo kradne z Cirkvi, podobá sa na zatrateného Judáša. Dobrý, znášaj zlých, aby si dostal odmenu dobrých, nie trest zlých. Riadme sa Pánovým príkladom, keď žil na zemi. Prečo mal mešec, keď mu slúžili anjeli, ak nie preto, že i jeho Cirkev má mať mešec? Prečo pripustil zlodejov, ak nie preto, že aj jeho Cirkev má znášať zlodejov, pre ktorých trpí? A ten, čo si privykol brať z mešca peniaze, nepochybne predal za peniaze samotného Pána.

Ján Zlatoústý, Komentár k Jánovi A i preto mu ako zlodejovi zveril mešec pre chudobných, aby mu vzal každú výhovorku. Nemohol povedať, že to spravil z túžby po peniazoch. Z mešca si totiž mohol dostatočne mierniť túžbu po peniazoch.

Teofylakt Podľa niektorých sa Judášovi zverila správa peňazí ako najmenšiemu zo všetkých. Správa peňazí je totiž nižšia než správa náuky, ako hovoria apoštoli: nie je správne, aby sme my zanedbávali Božie slovo a obsluhovali pri stoloch (Sk 6,2).

Ján Zlatoústý Kristus sa však veľmi znížil k Judášovi a nepokarhal ho za krádež, ale uviedol všeobecné ospravedlnenie; nasleduje totiž: 7 Ježiš povedal: Nechaj ju, nech to zachová na deň môjho pohrebu!

Alcuin Vraví, že zomrie a na pohreb ho bude treba pomazať voňavými olejmi. Preto Mária, ktorá nemohla pomazať mŕtve telo, hoci po tom veľmi túžila, dostala príležitosť ešte zaživa preukázať službu, ktorú jej po smrti zabránilo vykonať rýchle zmŕtvychvstanie.

Augustín Takýto veľký Pánov zázrak sa širil s takou presvedčivosťou, že nedokázali skryť ani poprieť, čo sa stalo, a tak sa rozhodli Lazára zabiť; preto nasleduje: 10 a veľkňazi sa rozhodli, že zabijú aj Lazára. Slepá zúrivosť! Akoby Pán mohol vzkriesiť mŕtveho, no už nie zabitého. Hľa, Pán urobil oboje: oživil mŕtveho Lazára aj seba, keď ho zabili.

Ján Zlatoústý, Komentár k Jánovi Žiaden Kristov zázrak v nich nevyvolal takú zúrivosť, lebo tento bol najzázračnejší, stal sa pred mnohými ľuďmi a bolo to čosi nemysliteľné, vidieť kráčať a hovoriť kohosi, kto bol štyri dni mŕtvy. V iných prípadoch ho obviňovali z porušovania soboty a takto odvádzali zástupy, tu však nemali koho vypočúvať proti Ježišovi, a tak zameriavajú svoju snahu proti Lazárovi. Urobili by to aj slepému, keby nemali obvinenie o sobote. Okrem toho tamten bol neznámy a vyhodili ho z chrámu (porov. Jn 9,34), no tento slávny. A zhrýzalo ich aj to, že nik nedbal na blížiacu sa sviatku, ale všetci prichádzali do Betánie.

Augustín Olej, ktorým Mária pomazala Ježišovi nohy, bola spravodlivosť, a preto ho bola libra (v latinčine toto slovo znamená aj váhy). A olej bol z pravého (Vulg. toto slovo neprekladá, ale ponecháva grécke pistiké) vzácneho nardu. Pistis znamená po grécky vieru. Chcel si konať spravodlivo? Spravodlivý žije z viery. Pomaž Ježišovi nohy dobrým životom: choď v Pánových šľapajach; a poutieraj ich vlasmi: ak máš nadbytok, daj chudobným, a poutieral si Pánovi nohy: zdá sa totiž, že vlasy sú nadbytočnou časťou tela.

Alcuin A treba si všimnúť, že najprv pomazala len nohy, a tu pomazala nohy i hlavu. Prvé pomazanie značí prvé kroky kajúcich duší a toto spravodlivosť dokonalých. Pánova hlava totiž vyjadruje výšku Božstva a nohy poníženosť Vtelenia. Alebo hlava značí samotného Krista a nohy chudobných, ktorí sú jeho údmi.

Augustín Dom sa naplnil vôňou a svet sa naplnil dobrou povestou.

KKC 2449: Už v Starom zákone rozmanité právne opatrenia (rok odpustenia, zákaz požičiavať na úroky a zadržiavať mzdy, povinnosť odovzdávať desiatky, každodenná výplata nádenníkom, právo paberkovať hrozno a zbierať klasy) zodpovedajú povzbudeniu Deuteronomia: „Chudobní nebudú chýbať v krajine, kde budeš bývať, preto ti nariadujem, aby si otváral svoju ruku núdznemu a svojmu chudobnému bratovi, ktorý bude s tebou bývať v krajine“ (Dt 15,11). Ježiš robí tieto slová svojimi: „Veď chudobných máte vždy medzi sebou, ale mňa nemáte vždy“ (Jn 12,8). Tým však neruší silu dávných výrokov proti ľuďom, ktorí hovoria: „Chceme kúpiť za peniaz maličkých a chudobných za jeden pár sandálov...“ (Am 8,6), ale nás vyzýva, aby sme spoznali jeho prítomnosť v chudobných, ktorí sú jeho bratmi: Svätá Ružena Linská, keď jej raz matka vyčítala, že prijíma do domu chudobných a chorých, odpovedala: „Keď slúžime chorým, sme Kristovou dobrou vôňou.“

UŽIVOTNENIE

Proroci opisovali vzťah Boha a Izraela ako vzťah ženicha a nevesty. Kresťanská tradícia podobne vníma vzťah Boha a jednotlivcej duše. Je to odraz lásky, ktorá od večnosti prúdi v Najsvätejšej Trojici medzi Otcom a Synom. To, čo sa od vekov odohráva medzi Otcom a Synom, sa v tomto úryvku deje na zemi – úplne po prvý raz – medzi Pánom a touto

ženou. Máriino gesto je počiatkom nového stvorenia, ktoré začína, keď nevesta odpovie Ženíchovi, ktorý ju miluje láskou večnou (por. Jer 31,1). V tejto žene Boh nachádza to, čo od vekov hľadá: byť milovaný tým, koho miluje. Rozhodni sa aj ty venovať Bohu svoju lásku tak, ako Mária!

Existujú dve rôzne ekonomiky, dva protikladné spôsoby myslenia a jednaní: na jednej strane je to presné kalkulovanie a prerátavanie, na druhej strane plytvanie z lásky. Romano Guardini hovorí, že v liturgii je takým krásnym obrazom „plytvania“ používanie kadidla. Nemá žiadny praktický význam, je to krásne „mrhanie“, ktorým si chceme uctiť milovaného. Tu nejde o to niečo dať, ale dať sa – z lásky. Mária a Judáš! On s mešcom, ona s alabastrovou nádobou. Peniaze a žiadostivosť, to sú dve protikladné sily, ktoré zápasia o srdce človeka. K čomu si bližšie ty? Pros Boha, aby ti takúto nezištnú lásku, lásku bez miery, do srdca vložil, napr. slovami písané z JKS: „Daruj, ó Ježiš, Srdce mne, chcem Teba milovať. Moje bez Tvojho je mŕtve, nemôže lásky mať.“

Na prípad Judáša sa oplatí pozrieť bližšie. Keď mu Ježiš zveril mešec, určite nie preto, aby ho pokúšal. Judáš mal pravdepodobne prirodzené schopnosti pre spravovanie majetku. Ježiš ho považoval pre túto úlohu za najschopnejšieho z apoštolov. Bola to pocta darom, ktoré od Boha dostal. Pokušenie sa v Judášovi zrodilo až neskôr. Judáš bol povolaný k tomu, aby bol práve takým apoštolom, ako bol hociktorý iný z Dvanástich. Nič nám nedáva právo podozrievať ho, že nezačal dobre. Ak skončil zle, je to preto, že sa dopúšťal menších chýb a previnení, ktoré ho pripravili na veľkú zradu. Kto podceňuje maličkosti, zlyhá vo veľkom. Nedopusti niečo podobné vo svojom živote!

Mária prejavila svoju lásku k Ježišovi tým, že sa preň dokázala vzdať množstva vzácnej látky. Nemusíme smútiť, že nemôžeme svoju oddanosť Ježišovi prejaviť tak, ako ona. Nemusíme ju kopírovať. Našťastie je škála prejavov našej lásky a pozornosti voči nemu dosť široká. Stačí len trochu pouvažovať. Keďže je láska vynaliezavá, určite zistíme, ako mu môžeme prejaviť svoju oddanosť. Nie je tu síce fyzicky prítomný, ako bol prítomný v Betánii, ale môžeme mu mnohorakým spôsobom slúžiť v údoch jeho tajomného tela, ktorým je jeho Cirkev.

Na rozdiel od Márie, Judáš v tejto chvíli už nebol pre Ježiša schopný vykonať nič veľkorysé. A nebol ani v stave tešiť sa z veľkorysosti iných. Kde niet lásky, tam nie je schopnosť ani chápať, že iní milujú. Skôr to dráždi. Ak mi niekto v duchovnom živote navrhne čosi „viac“, než je povinné, a mňa to nielenže neosloví, ale vyvolá určitú nechúť, odpor, možno aj podráždenie, je čas, aby som na kolenách skúmal veľkosť svojej lásky voči Bohu.

„Chudobných máte vždy medzi sebou...“ Človeku západnej civilizácie sa dnes ťažko chápe, že majetok, ktorý má, nie je jeho. Všetko je Božie a my sme len správcami. Správcami, ktorí majú rozdeľovať tam, kde chýba. Verný správca si tak získava bohatstvo v nebi. Chudoba núdznych sa tak stáva naším bohatstvom. Naš nespravodlivý nadbytok pochádza z toho, čo sme im zobrali. Naš pravý poklad spočíva v tom, čo sme sa rozhodli rozdeliť zo „svojho“ tým, ktorí majú nedostatok. V chudobných nám prichádza v ústrety Ježiš, aby nás zachránil pred chamtivosťou, a tým aj pred večnou záhubou.

Veľkňazi mali tak zatvrdnuté srdce, že nielenže odmietli Mesiáša a pracovali na jeho odstránení, ale začali plánovať aj smrť Lazára, lebo bol živým dôkazom Ježišovej moci. Jeden hriech plodí druhý. Hriech má úžasnú a zároveň hroznú schopnosť rozmnožovať sa a rásť. To je varovanie aj pre nás. Ak privolíme hriechu, dostávame sa na šikmú plochu a letíme dolu. Zastaviť tento stav môžeme iba úprimným pokáním. Nezabudnime na to nikdy, keď padneme do hriechu!

SEBAREFLEXIA

„Mária vzala libru pravého vzácneho nardového oleja ... za tristo denárov...“ Koľko som schopný pre Boha obetovať – či už na bohoslužobný kult alebo na chudobné a núdzne údy jeho tajomného Tela? Mám v srdci veľkorysosť Márie alebo počty Judáša?

„Lenže to nepovedal preto, že mu šlo o chudobných“ – Stáva sa aj mne, že sa „prikrývam“ vznešenými ideálmi, ale pri tom myslím len (alebo hlavne) na seba?

„Nechaj ju!“ – Viem sa zastať tých, na ktorých útočia? Dokážem si aj ja povedať: „Nechaj to (ohováranie, posudzovanie a pod.)“?

MODLITBA

Nebeský Otče, nedaj, aby som žil život pôžitkára. Naplň ma svojou milosrdnou láskou a učiň ma schopným slúžiť ľuďom, ktorí sú okolo mňa. Daj im dnes, aj mojimi rukami, ich chlieb každodenný. Cez moju súcitnú lásku. Pane, daj, aby som sa snažil iných potešovať, akoby som mal túžiť, aby iní mňa potešovali; daj mi schopnosť milovať iných, než aby mňa milovali. Pretože, len keď zabúdam na seba, nachádzam seba, keď odumieram sebe, povstávam k večnému životu. Amen. (podľa Youcat, Modlitby pre mladých)

ZAPAMÄTAJ SI

Ježiš povedal: „Nechaj ju, nech to zachová na deň môjho pohrebu! Ved' chudobných máte vždy medzi sebou, ale mňa nemáte vždy.“ (Jn 12, 7-8)

KVÍZOVÉ OTÁZKY

1. Vyber správnu odpoveď

Kde sa zdržiaval Pán Ježiš pred svojim posledným vstupom do Jeruzalema?

- A/ Betánia
- B/ Betfage
- C/ Nazaret

Kolko nardového oleja vyliala Mária Ježišovi na nohy (približne)?

- A/ 0,2 kg
- B/ 0,3 kg
- C/ 0,5 kg

Za kolko denárov mohli podľa Judáša olej predať?

- A/ 300
- B/ 200
- C/ 500

Prečo chcel Judáš Iškariotský, aby sa tento olej predal?

- A/ zo súcitu k chudobným
- B/ aby sa nerozhadzovalo - zo šetrnosti
- C/ bol zlodej

Kolko dní pred Velkou nocou prišiel Ježiš do Betánie?

- A/ 5
- B/ 6
- C/ 7

Libra - funt - mala váhu asi

- A/ 150 g
- B/ 250 g
- C/ 330 g

Pri slávnostnom vstupe Ježiša do Jeruzalema zástupy volali: „Hosanna! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom, kráľ Izraela!“ Z ktorej knihy SZ citovali?

- A/ Ž
- B/ Iz
- C/ Jer

„Neboj sa, dcéra sionská! Hľa, tvoj kráľ prichádza, sediaci na mládati oslice!“ - je citát zo SZ knihy

- A/ Zach
- B/ Ž
- C/ Mal

V ktorej knihe SZ nájdeme citát: „Pane, kto uveril tomu, čo sme hlásali, a Pánovo rameno sa komu zjavilo?“

A/ Jer

B/ Iz

C/ Mal

Odpovedz

Ježišovi pripravili v Betánii hostinu. Marta obsluhovala a Lazár bol jedným z tých, čo s ním stolovali. Ako zareagovala Mária?

Veľký zástup, čo prišiel na sviatky sa dopyčul, že Ježiš prichádza do Jeruzalema. Čo urobili?

2. Kto som - čo som?

Dom sa naplnil mojou vzácnou vôňou.

Nás, na rozdiel od Ježiša, máte vždy medzi sebou.

Ježiš si ma našiel, aby som ho nieslo ako Mesiáša – Kráľa.

Ak odumriem, prinesiem veľkú úrodu.

Hoci Ježiš robil pred nami znamenia, neverili sme v neho.

Uverili sme v Ježiša, ale nepriznali sme sa, lebo ľudskú slávu sme mali radšej ako Božiu slávu.

V posledný deň budem súdiť tých, ktorí pohrdajú Ježišom a neprijímajú jeho slová.

3. "SMS-ky" (kto - komu)

Pane, chceli by sme vidieť Ježiša.

Nechaj ju, nech to zachová na deň môjho pohrebu.

Kto je to ten Syn človeka?

Gréci by chceli vidieť Ježiša.

Dokiaľ máte svetlo, verte v svetlo, aby ste boli synmi svetla.